

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST' A

Marti
29 oct.
10 nov.

Ese totu a opt'a di
Pretulu pentru Austria
pe jul. — dec. . . . . 4 fl. —
Pentru Romania
pe jul. — dec. unu galbenu.

Nr.
38.

Cancelari'a redactiunii
Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.

unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu

IV.
1868.

Deca faptele nationale inainte de 1630 sunt numai instinctive seu de consciinta si ratiunale?

Conferintia publica tienuta la „Ateneu“ in 23 aprile st. vechiu 1868.

I.

(Aplause unanime oprescu pre D. Urechia
câte-va mominte d'a incepte.)

A! Dómnene mele si Domnii mei, aplausele
Dvóstre bine-voitórie, mi-spunu, — ceea ce dejá
destulu simtiam, — câta temeritate este sê
ureu eu treptele acestei catedre, adi, in urm'a
. . . . in urm'a unui *Ercule alu curentarei si dia-*
lecticeii!

Ercule! . . . .

Unu poetu antieu in o idila neimitabila de
frescetiá si naivitate, nara câ intr'o dí Ercule
diarî sierpuindu prin tufisiuri unu monstru,
unulu din acei monstri pre cari pana eri, lu-
mea i credea produsu alu fantasiei poetiloru. si
pre carii modern'a sciintia a paleontologiei i
desgrópa adi si-i reconstrue spre mirarea nóstra.

Venia monstrulu negru ca ignorantia si pe-
catulu. . . Curendu man'a muscolósa a Eroului
cuprinde gigantic'a maciuca. . . Asemenea unei
pene ca sbóra in aeru siuerandu. . . Ochiulu
Eroului scintieíza de tóta splendórea fortiei. . .
O sê lovésca! . . .

— Opresce, stâi! . . . strigà d' odata unu
copilu sburdaticu saltandu . . . de nu scíu unde
prindiendu cu slabele-i mani man'a inarmata a
voinicului dieu. . . — Opresce, acolo e *mam'a!*
. . . dórme biét'a dupa obosél'a d'flei. . . Vedi!
intr' acolo e monstrulu! . . . Ací e mam'a.

Si lui Ercule, care in aprinderea sa avea
sê lovésca sinulu unei mame, i remase sê-si di-
riga potintea sa arma intr' aiurea. . . (Apla-
use vîi.)

Asiu voi, dómnele mele si domnii mei, in
nepotinti'a-mi d'a desarmá pre Ercule, sê me
agatiu, ca si copilulu idilei, de musculosulu bra-
tiu alu onorab. — eram sê dîcu representante
alu. . . Da! alu onor. representante alu sciintiei
si criticeii istorice nationale! . . . Agatiatu de
acelu bratiu vigurosu, eu i-asiu díce:

— Nu intr' acolo cu maciuc'a! . . . Ací sunt
seclii gloriiloru si temeliile templului, ingente
alu nationalitátii. . . Intr' aiurea-e monstrulu
celu negru. . . In seclulu *fanariotismului*, seclu
care vai! incepte cu ace'a epoca ce o dîci de
consciintia nationala si pre care abié o inchide

miscarea natiunala din 1821!*) (*Sensatiune*, — *aplause*.)

A! lovesce intr' acolo! . . . lovesce monstrulu. . . Au pecatele n6stre moderne nu sunt fice ale acelui monstru?

Lovesce! lovesce! Epoc'a ac6sta nu ni-a datu, nu ni-a adusu pre Omeru, pre Sofoele, pre Pericle s6u pre Solon, si obiceiurile molesiate si corupte ale curtii bizantine si turcesci, ci vacaritul, fumaritul, cotaritul, pogonaritul, vadraritul s6u, in alta directiune, pre Afrodita si Cupidome, s6u f6rte raru pre Minerva si mai adesea pre Mercuru ca dieu alu furiloru. . .

A! lovesce intr' acolo. . . . S6 petruna adancu arm'a . . . s6 curga totu sangele reu. . . Lovesce! . . . dar int6rce ochii plini de dragoste catra acci secli in cari s'au aruncatu fundamintele culturei ce avea s6 deie Curtea d' Argesiu. Trei ierarchi, pre Urechia, Mironu Cosiniu etc. — Ce d6cu eu? . . . in care s'au aruncatu fundamintele a mai multu de c6tu trei Erarchi, Curtea d' Argesiu; fundamintele *natiunalit6tii romane!* a mai multu de c6tu Urechia, Costiniu, Udriste Nasturelu. . . *Geniulu Romanismului!*

A! respectu eternu acelor seclii in cari s'au petrecutu marele mistere ale inchiag6rii natiunalit6tii, ale formatiunii limbei, ale nascerii cuget6rii romane, ale impemantinerii artelor! . . . Sunt seclii in cari este l6ganulu libert6tilor n6stre moderne, cum de patru ani de aci am denunciat'o. Sunt seclii cari au platitu cu sange si m6i de morminte dreptulu d'a d6ce noi adi din t6te coltiurile Daciiloru trajane si Aureliane: *Hiu Romanu! escu Romanu! sum Romanu!* . . . (Lungi aplause.)

II.

Dar' lasandu la o parte lirismulu, ori c6tu elu inunda sufletulu nostru, s6 ne amintimu c6 avemu de statu la vorba despre o tesa filosofico-istorica sustienuta aci si pe aiurea cu t6ta poterea dialectice si cu totu farmeculu formelor literarie. S6 abord6mu deci studiulu cu t6ta seriozitatea ce comp6rta intrebarea. Invinsi in mintea d-stre, dupa desbateri noi totu vomu av6 o mica parte de victoria, c6-cu suntemu siguri, c6 *acolo*, dupa acele banci vomu prim6 o incuragi6toria stringere de mana; de ea ni este garanti'a *nefractiunata*. Cultulu *libert6tii* si *inde-*

*) Dlu V. A. Urechia prin conferinti'a ac6sta combate tes'a sustienuta la „Ateneu“ de dlu N. Ionescu, c6 faptele strabuniloru pana la Mateiu si Lupu erau numai *instinctive*.

pendintiei*) ce se practica se d6ce pe acolo si de care voiu fi facutu adi si eu o mica intrebuintiare. (Haritate, — aplause).

III.

D6mnele mele, Domnii mei,

Omulu, ca si animalulu realis6za certe fapte la cari a solicitatu *de instincte*. Cu diferentia de c6tu a animalulu — si aci este sprijinulu naturalistiloru cari au facutu omului on6rele unei clase aparte in zoologia — elu face inca fapte purcediendu din determin6ri ale ratiunii, mai multu inca, — omulu realisandu acte — cari au originea in instincte, face totu-odata, de este in adeveru *omu* si acte de *ratiune* si are *consciint'a* de actele sale.

Unu esemplu-d6ue spre a ilustr6 acele ce d6cemu:

Stomaculu *instinctive* cere aliminte. Omulu nu satisface ac6st'a cerere ca ori-ce animalu, ci si-prepara alimentele, ba adesea pr6 multu inca.

Si 'n o ordine mai radicala. Mam'a iubesc ca ori-ce animalu prunculu seu. Actu *instinctivu*.

Mam'a inse face *educatiunea* copilasiului, impunendu dorer6s'a tacere animei sale candu nevoia cere: actu purcesu din instinctu si diresu de ratiune.

Omulu, ca animalulu, are instinctulu conservatiunii proprie. *Lea* si-taia limb'a ca s6 nu spuna secretulu; *Scevola* si-arde bratiulu ce n'a lovit pre inamicu; — at6tia eroi cadu sub arm'a neamicului aperandu, nu vic6tia lor, ci ceva *objectivu*, care se d6ce *ti6ra*, ratiune, idca. . . Aci *instinctulu* nu numai e condusu de ratiune, dar' inlaturatu.

IV.

Ceea ce se templa cu individele se templa si cu pop6rele. Ba mai multu: pop6rele nu facu numai acte instinctive, neci de ratiune; mai este v' o spuneam in o conferintia din ianuaru trecut, **) mai este si altu elementu, care ie o mare parte la faptele pop6relor ca si la ale individelor; acela e *elementulu*, ce atunci l' am numitu fatalu.

Permiteti-mi s6 ve amintescu, c6 acestu elementu fatalu ce ie parte la faptele natiunale, cust6 din *topografia*, *vecinatate*, *stirpe*, *catachisme*. ***)

*) D. N. Ionescu face parte din fractiunea ce-si d6ce *libera si independente*.

**) De elementulu fatalu din faptele natiunale.

***) Dlu V. A. Urechia a esplicatu po largu in conferinti'a sa din ianuaru, cum *situatiunea teritoriala* a unei tieri, apoi vecinatatea, sangele de stirpe si brutalitatea catachismiloru sunt conditiuni fatale cu cari ratiunea are d'a lupt6, dar cari nu stau sub poterea pop6relor d'a le modific6 la momentu.

Meritulu individului omu este candu scie sê diriga cu ratiune actele instinctive. Alu póporulu meritu este acelasiu, cu adaugerea invingerii, neutralisării *elementului fatalu*, conducendu in acestu sensu faptele loru la lumin'a serena a ratiunii, a consciintiei.

V.

Acum, dómnele mele, câ amu lamuritu intre noi ce se intielege prin fapte instictive, ratiunale etc. sê stringemu mai d'aprópe obiectulu nostru.

Omulu in stare primitiva, in epoc'a in carea face numai acte de *instincte*, are abié instinctulu familiei; notiunea *natiunala*, si a patriei i sunt straine. Candu inse aflâmu la unu poporu nu mai multu numai lupte intre familii, triburi si lupte pentru o colectivitate de inși cari nu au alta legatura de câtu limb'a si stirpea, atunci sê fimu securi, câ acolo nu se facu numai acte de instinctu, ci acte ratiunale.

Ca sê judecâmu inse in modu complectu, déca unu poporu este in stadiulu acteloru instinctive séu ratiunale si care este meritulu lui in lupta cu elementulu fatalu, trebue sê considerâmu actele lui din urmatóriele respecte:

- a) Ca *natiune* lucréza séu ca *familie* isolate?
- b) Din respectulu *patriei*.
- c) Din respectulu cugetârii si a *consciintiei* cugetârilor sale.
- d) Din respectulu *culturei literarie*, si artistice *natiunale*.

E bine, dómnele mele si domnii mei, faptele strabunilor nostri, pana la Mateiu Basarabu si Lupu, nu respundu ele cercetârilor din aceste respecte? Candu a lucratu Romanulu pentru *instinctiv'a conservare individuala* séu a familiei lui?

Sentinela a Romei Romanulu din Daci'a trajana facu *fapte de ratiune*: resturile ce cunósceti din vechi'a cultura a Daciei trajane ve spunu ceea ce eu tacu, spre a nu mi se strigá: *avocat passez au déluge!*

Multu tempu Daci'a a lucratu ca fractiune, — ca parte din o *natiune* carea si-déca atunci *Romana*. Si atunci din respectulu patriei, Romanulu din Daci'a nu-si opria privirele la tiermii Istrului ci la fruntariile extreme ale imperiului Romanu. Va sê dîca neci pentru primii seclii ai Daciei române nu constatâmu lips'a de ratiune si *consciintia* la fapte: in acei secli *Romanulu* érá *Romanu*.

Patri'a érá *imperiulu!*

Cugetarea si consciint'a erau Romane.

Cultur'a literaria si artistica erau ale Romei.

Fapte *puri instinctive* nu dejosescu primii seclii ai Daciei nóstre. Mare trebue sê fia fostu intensitatea *consciintiei natiunale* in primii seclii, ca sê póta colonistii Romei, in curendu delasati de Rom'a, contopí in sinulu, in cultur'a si civilizarea loru pre Dacii remasi, Dacii carii dusesera alta data panica in anim'a Romei!

Candu mai apoi barbarii sunt la fruntariile Dacice, instinctulu de conservare voiá ca Romanulu din Daci'a trajana, la ordinea lui Aurelianus sê se stramute in Moesi'a. In contra acestui *instinctu*, strabunii, carii deja aveau notiunea patriei, consciintia ei, remasera si primira loviturile infuriate.

Si mai apoi candu la Rom'a nu mai avea vechi'a valóre strigatulu: „*Civis Romanus sum*“, candu acestu tîpetu alu *consciintiei natiunale* érá falsificatu la Bizantiu, câ-ci elu, dîceau *Grecii*, aci, pe tiermii Istrului, inca multi ani *Civis Romanus sum* érá o realitate.

Admirabila desvoltare a consciintei *natiunale* in sensulu latinu! Voru vení Gotii. Ostrogotii si Visigotii si Esuberanti'a *consciintiei* si a *culturei natiunale* nu numai, câ va salvá *natiunea* pe calea séca a ratiunii, éra nu numai a brutalei fortie, ci inca va da Româniloru sub numele de Teofilu séu Ulfila, adeverat'a domnire asupra gotiloru invingetori. Sozomenu, Socratu, Amian Marcellinu, toti scriitori Byzantini voru constatá acést'a la trebuintia. Si adi inca din respectulu desvoltârii arteloru, probe necontestate a desvoltârii *consciintiei*, nu ne stau de dovéda preciosele obiecte ce compunu tesaurulu dîsu *goticu*, dar care, cum la o viitória conferintia vomu probá, pentru a fi apartienutu lui Atalaricu, Fridigernu séu — Alaviva, nu este mai pucinu — oper'a unoru artisti romani din Daci'a trajana!

Si mai apoi pre selbateculu Atila nu Pap'a Romei l'a desarmatu, ci influinti'a morala ce primise dejá in Daci'a, in midiloculu mai cultu alu Romaniloru. Cetiti in Amianu Mareclinu descrierea curtei lui Atila, vedeti poetii romani cantandu la més'a lui cantare cum dîce *chronicariulu*: cu nume bunu si cu laude Domniloru buni; studiati dupa descrierile istoricului, pana la cele de pe urma obiecte, ce incungiura pre Atil'a, si conchideti de puteti, câ Hunii au aflatu in Daci'a numai acte de instincte individuale, ori deja o cultura desvoltata si deci necesaria-minte o *consciintia natiunala infloritoria* (Aplause.)

V. A. Urechia.

(Va urmá.)

DOMN'A CHIASNA.

e unu calu selbatecu dóm'n'a se arunca
 Spre rebeli in rinduri, ce stau tari pe lunca;
 Ea ou drépt'a tiene palosiulu taiosu
 Si cu stang'a frâulu calului fugosu.
 La a sa vedere vrajmasiulu s' ascunde.
 P' ale sale bratie nude si rotunde
 Se schimbau in róse crinii dragalasi,
 Câ-ci din palosiu curge sange de vrajmasi;
 Perulu seu din coifu-i ca o désa bura
 Schinteia si 'n venturi fâlfai, murmura.
 Lumea ce o vede, dîce cu rapire:
 „O, ce frumusetie si ce stralucire!“
 Dóm'n'a Chiasna dîce catra-ai ei fideli:
 „Cine pe cluceriulu Badea din rebeli
 Va ucide 'ndata — anim'a mea are!“
 Diece plocu si lupta plini de 'nflacarare,
 Inse dintre diece Vergu s'a 'ntornatu,
 Pórta dómnei Capulu Badei retediatu
 Cetele rebele sunt imprasciate
 Si de óstea Chiasnei zacu pe vâi taiate.
 Ér, s' adunu rebelii la Poeni pe vale,
 Ér alérge Chiasna cu ostile sale.
 Ea se odihnesce inca 'n alu seu cortu,
 Ca lun'a 'n nori luce in frumosu-i portu.
 Perulu, sinulu, gur'a la dóm'n'a romana,
 Auru, nea si purpuru dragalasiu se 'ngana:
 „Cine-mi va aduce capulu lui Valcanu,
 Monga, Stanciu, Benga, Radulu capitaniu, —
 Chiamá li vorbesce, — anim'a mea are.“
 Diece capi plecara cu inflacarare.
 Numai Vergu vine din diece romani,
 Elu aduce 'n palosiu patru capatini.
 Dar frumós'a Chiasna la ce se gandesce?
 Ea întórna capulu, fati'a i rosiesce;
 Ca unu ceriu feericu si stralucitoriu,
 Candu apune sér'a sórele in noru.

Dimitriu Bolintineanu.

SUVENIRI DE CALETORIA.

IX.

(Capital'a Romaniloru, — vítoriu, — contraste mari,
 — deosebirea între Bucuresci si Pest'a, — in salóné, —
 in reu si ceva bine, — politic'a, — pe dealulu mitro-
 polfei, — calea Mogosióii, — palatele boeresci, — pa-
 latulu, — Cotroceni, — gradinele, — spitalulu Bran-
 covenescu, — sgomotulu de pe strade.)

Bucuresci! Bucuresci!

Ce farmecu divinú mi-inunda anim'a candu
 rostescu acestu cuventu! Ce fericire cerésca me
 impresóra, candu mi-revocu in minte memori'a
 acestui orasiu! Si man'a-mi par câ tremura,
 candu me incercu a descré impresiunile si suve-
 nirile mele de la malurile Dimbovitiei.

Bucuresci! Bucuresci!

Tu nu posiedi grandeti'a orasieloru de la
 apusu, si totusi in ochii mei apari mai admira-
 bilu; tu n' ai splendórea loru, si totusi mie-mi
 stralucesci mai luminos; tu nu te poti laudá
 cu frumseti'a acelora, inse pentru mine esti mai
 incantatoriu.

Pentru ce? De ce pieptulu meu se agita de
 simtieminte domnediecesci la amintirea ta? —
 Tu nu-mi respondi, dar anim'a mea mi-siop-
 tesce tainicu: „Pentru câ esti capital'a Roma-
 niloru!“

Capital'a Romaniloru? Da. . . . Vei fi!

— Si acuma?

Intrebati de acelu mosiu gârbovitu sub su-
 ferintiele aniloru viforosi si dinsulu vi va re-
 spunde: „Sunteti in capital'a unei tieri cu tre-
 cutu nefericitu“

Intrebati de copiliti'a aceea cu fatia de
 bujoru: „Unde suntemu, dragulitia?“ si ea va
 dîce suridiendu: „Sunteti in tier'a iubirii fra-
 tiesci.“

Dar intrebati si de acei juni soldati si din-
 sii vi voru respunde cu mandría: „Sunteti in
 capital'a unei tieri, ce are unu vítoriu stralu-
 citu!“

Da. . . unu vítoriu!

Sermana Romania, tíera de gele, trecutul
 teu e plinu de imagine infricosiate. Situata la
 marginea Europei ai fostu silita in decursu de
 secolu a formá unu bulevardu in contra torinte-
 lui barbaru; in tempu de secolu erai condamnata
 a stá ne'ncetetu cu palosiulu in mana spre a
 aperá Europa de invasiunile pagane. Istori'a ta
 e o tragedia continua scrisa cu sangele strabu-
 niloru, câ-ci ti-ai implinitu rolulu cu demnitate.
 Intr' aceea popórele occidintelui s'au servitu de
 libertatea eluptata si sustienuta prin tine si au
 inaintatu, au progresatu.

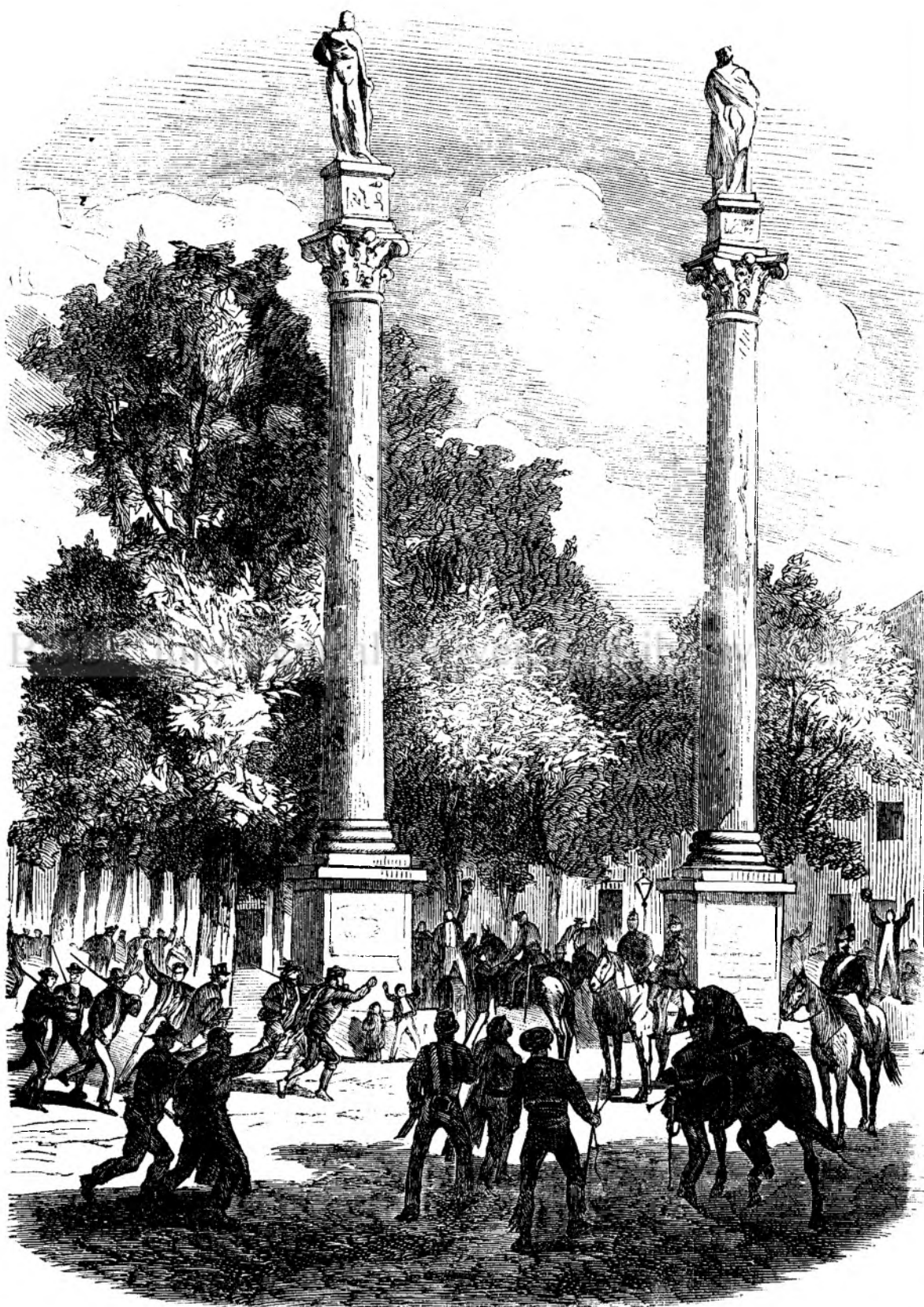
Si tu?

Suferiai plagele cele mai amare chiar de
 la fíii tei, cari se conjurara cu veneticii si cu
 strainii spre a stinge firulu vietii tale.

Dar sê aruncámu velulu uitârii a supra
 trecutulu intunecosu, si sê ne 'ntórcemu la pre-
 sintele, care ni promite unu vítoriu frumosu!

Pucine orasie voru fi in tóta lumea, cari
 pentru unu caletoriu sê formeze unu tablou
 atâtu de interesantu ca Bucuresci. Ací gasesci
 contrastele cele mari. Langa splendórea occi-
 dentala infloresce necuratién'a orientala.

Bucuresci are cam 160,000 de locuitori,
 dintre cari cei mai multi sunt romani, dar si ne-
 romanii vorbescu toti romanescé, — si ast'a e
 principal'a deosebire între Bucuresci si Pest'a.

Din revoluțiunea ispaniola : Oficiiri din Sevil'a fraternisédia cu poporul.

La Bucuresci catra ori care trecatoriu te poti adresá in limb'a romana, — éra in capital'a magiariloru cu limb'a lui Árpád nu o duci pré departe, ci déca vrei sê ffi intielesu, trebuie sê vorbesci nemtiesce.

Afara de limb'a romana la Bucuresci se intrebuintiéza multu, ma inca pré multu, limb'a francesca, si mai alesu in salónele boeresci. Sê póte díce, câ la Bucuresci nu este omu inteligente, carele sê nu vorbéscu frantiozesce.

Me inclinu si eu culturei francesce, inse totusi m' asiu bucurá, déca in salónele de la Bucuresci s' ar vorbí mai putînu frantiozesce, si limb'a romana s' ar innaltíá la demnitatea ce-i compete.

Dar' sê vedeti, in totu reulu este si ceva bine. E reu, câ in salónele de la Bucuresci se vorbesce multu frantiozesce, — inse e bine, câ nu se vorbesce — muscalesce. Ce periclu ar fi resultatu pentru biét'a tíera, déca in locu de limb'a francesca, cea muscalésca ar fi cuceritu salónele!

Limb'a francesca a adusu cu sine cultur'a occidentala si e de doritu, ca in Romaní'a cultur'a occidentala sê elupte câtu mai mari cuceriri. Limb'a francesca e sor'a limbei romane, sintas'a i este totu aceea-si, prin urmare nu póte sê aiba vr'o influintia pré stricaciósá a supra limbei nóstre.

Ceea ce nasce mai multa stricatiune atátu pentru capitala, câtu pentru tíer'a intréga, este politic'a. Dóra neci intr'unu orasiu alu lumei politic'a nu jóca unu rolu atátu de mare ca la Bucuresci. Aice toti facu politica, chiamati nechiamati, toti si-dau unu aeru de Napoleonu. Acést'a politisare retiene pe multi de la inclinatiunea loru cea adeverata; astfelu apoi politic'a impedece desvoltarea artelor, a sciintiei, industriei, comericiului etc. Frecârilu partideloru sunt fórte víi, atacârilu pré violente, incâtu din fratii de acel'a-si sange face dóue tabere inimice, cari nu crutia nimicu si nu respecta neci unu interesu fíá câtu de santu pentru ajungerea scopului. Unu partidú ajunsu la putere, strica totu ce a facutu partidulu precedentu. Si tíer'a. . .

Dar nu cumva sê alunecâmu si noi a face politica! Haidamu acuma sê facemu o revista a supra orasiului.

Ne urcaramu pe locul celu mai innaltu alu Bucuresciloru, pe dealulu mitropoliei. Ce prospectu frumosu! Josu la piciórele nóstre se estindea orasiulu lui Bucuru, cu palatiurilu sale pompóse, cu casuliéle sale primitive si cu stradele bizare. Dar ceea ce mai multu atrage atentiunea privitoriloru e multímea besericiloru. Numerulu acestora se urca la trei sute, dar tóte

sunt mici, si pucine merita atentiune particulara.

Priviram cu placere acestu tablou, dar indesiertu me 'ncercai a descoperi marginea lui, ultimele edificie se perdeau in caosulu departârii nemarginite. Bucuresci are o estensiune fórte mare.

Dupa ce petrecuramu cam o diumetate de óra pe dealulu mitropoliei, ne coboriramu si luandu o birja spuseramu birjariului sê ne pórtu in orasiu prin locurile cele mai interesante.

Strad'a principala e calea Mogosióii, o strada cu multe edificii frumóse, pe strad'a ast'a e palatulu domnescu, teatrulu si alte asiediaminte publice; are multe locuri insemnate, i lipsesce inse regularitatea si pardosél'a corespundietória. Langa palatiéle cele mai pompóse ni strica ilusiunea nesce casulíe murdaric. Acuma inse se lucra cu multa diligintia la regularea orasiului, si déca se voru face bulevardele proieptate, Bucurescii au sê devina orasiulu celu mai frumosu alu orientului.

Palatele boeresci, tóte incungiurate de gradine pompóse, aru poté sê figureze in ori care orasiu alu Europei, si luesulu ce domnesce aice póte sê emuleze cu celu de la Parisu. Standu dupa miédia-di pe calea Mogosióii, vedi trecandu inaintea ta sute de trasure elegante trase de caii cei mai nobili. Pe tempulu acest'a tóta aristocratí'a din Bucuresci ese la corso pe siosea.

Palatulu domnitoriului e simplu si nu pré mare, dinapoi'a palatului chiar acuma se face o gradina pompósa. Domnitoriulu inse vér'a petrece la palatulu de véra de la Cotroceni. Cotroceni zace dincolo de dealulu spirii langa marginea orasiului pe unu dealu, de unde ni se imbía unu prospectu frumosu a supra orasiului. Nu de multu palatulu acest'a erá monastire, unde calugarii au traitu multe díle dalbe. Se vede, câ santíele loru au avutu bunu gustu esteticu, candu s'au asiediatu aice. Sermanii, cum i-au seosu!

Caracteristic'a Bucuresciloru e multímea gradineloru publice; unde lautarii in tóte serile incanta publiculu cu melodíile loru. Intre tóte gradinele cea mai frumósa e gradin'a Cismegiului in midiloculu orasiului, despre care voiu avé onóre a vorbí cu alta ocaziune.

Intre spitale celu mai frumosu e spitalulu Brancovenescu, carele atátu in privinti'a mari-meii câtu si a curatieniei, merita a fi insíratu intre cele mai frumóse spitaluri ale lumei culte.

Visitaramu inca arsenalulu, casarmele militaresci, puscarí'a renumita, despre cari de alta data.

Acestu tablou generalu alu Bucuresciloru ar fi pré defeptuosu, de cumva nu asiu atinge si de sgomotulu de pe strade. La fia-care pasiu intelnimu pre câte unu feciorasiu, care vinde pόμε si striga imbiandu-si marfele. E caracteristicu, câ si strigatele aceste mai tôte sunt facute in versuri. D. e. celu ce vinde nuci striga: „Haidati, haidati la nuci, l' ale mari si dulci!“ — Altulu dîce pré curiosu: „Pepene, pepenachi, din gradin'a lui Costachi!“ Mai multu sgomotu face celu cu struguri, de demaneti'a pana sér'a audi pe strade: „Zachie, razachie! Struguri de la dealu la Filaretu.“ Placintariulu inse e mai comicu. Câtu e diu'a stâ in usia si frigandu ceva, murmura necontenitu — de si nu e nimenelanga dinsulu: — „Stati, aseptati, nu ve indesati, câ pe rendu toti capetati!“ La acestia vine a se mai adauge inca secagîulu, care pórta cu unu butoiu din casa in casa apa de beutu din Dimbovitia, despre care suna canteculu:

Dimbovitia, apa dulce,

Cine-o bé, nu se mai duce!

Iosifu Vulcauu.

SCRUTARI MITOLOGICE LA ROMANI.

(Urmare din nr. 19)

XV.

Vorbiramu pana aici despre ideile fundamentale a farmcciloru de amoru si despre puterea descantecului la Greci, Romani si poporulu nostru.

Cu câtu radiele culturai strabatu astadi mai puternicu la tôte popórele, si cu câtu imperiulu ei nemarginitu se intinde cu unu spiritu triumfatoriu preste intunereculu secliloru trecuti, cu atâtu mai tare incepu a disparé tôte povestile fabulóse, tôte basmele eroice, tôte fantasiile idilice, tôte datenile si superstitiunile ce ne spunu inceptulu, viéti'a si trecutulu unui poporu.

La Romani cu durere observâmu asta-di, câ o parte mare din poem'a lui rapsodica s'a perdutu in aduncimea temporiloru fara ca sê mai avemu sperare sê o potemu aflá vre o data.

Este o santa detoria ca sê scótemu la lumina si sê apretiâmu dupa meritu tôte aceste remasîtie de mosaicu, aceste producte fantastice a poporului pana candu inca nu le a nemicitu de totu torentele luminei; cari de multe ori ajuta istori'a in cursulu ei si de multe ori ne descoperu misterii ce nu le aflâmu pre mii de pergamente.

De aceea am si inceputu in colónele acestei foi, dupa câtu ne concede spatiulu a cercetá din fundamentu originea si afinitatea unoru astfelu

de misterii poporale, pentru câ singuru numai cunoscandu poporulu nostru bine va poté sê-lu cunosca si Europ'a si sê-lu apretieze ca pre o gente in sinulu carei-a se afla astadi celu mai frumosu elementu clasicu poeticu.

Trecemu acumu sê vorbinu despre nesce fintie superstitiósse din mitologi'a romana câroru, chrestinismulu le a datu mai multu o menire rea de câtu buna.

Strigoile, suntu nesce femei ce vinu nóptea pre furisiu la casele ómeniloru; mananca anim'a copiiloru si sugu sangele din ómeni si animali.

In tienaturile mai muntóse, unde poporulu este invitatu a duce mai multu o viétiá pastoreasca, bucurandu-se de viticii si laptele vaciloru sale, acolo strigoile inca fura mai multu laptele de la mulgatore si inca intru o asié cantitate in câtu vac'a si vitielulu cauta se pierá.

In sér'a de St. Georgiu candu vragitoriele — si-serbéza sabatulu nebunaticu, strigoile inca vinu pre la stauale, si intra prin casele si colíbele ómeniloru. Poporulu ca sê se scutéscá de nesce ospeti asié ingroditori, pune pre la usie si fereste flori si ramuri de spinu albu.

Cei ce au curagiula sê le védia candu vinu si sê le póta si prinde, se folosescu de midiloculu urmatoriu: siopâr'l'a ce o vedu primavér'a mai antâiu o prindu, i-taia capulu si punendu-i in gura o radecina de usturoiu, lu-ingrópa in pamentu. In sér'a de St. Georgiu se ungu apoi cu frundiele crescute din usturoiu si se ascundu in staulu sub grapa.

In modulu acest'a strigoile venindu nu potu sê-i observe si suntu totu déun'a in periclu sê fia séu cunoscuté de cumva este vre'o femeia din satu, séu prinse si batute.

Romanii vechi inca cunosceau credinti'a in strigoe si inca togma asié cum o aflâmu astadi in Ispani'a, Italia si Daci'a.

Éta ce dîce Preller *) despre strigoi la Romani: „Strigoile sunt fintie in forma de paseri urîte, cu capu mare, ochi bobonati si ageri, cu cioculu ca de o posere rapitória, cu pene sure cenusie si cu gliare mari ascútite. Ele vinu nóptea candu doicile nu iau sém'a, iau prunculu din léganu si-i sugu sangele. Cum s'au nascutu nu se scia câ óre suntu ele numai unu genu de osebitu de paseri, séu póte nesce vragitória be-trane ce dupa mórtea loru se stramuta in astufeliu de paseri.“

„Asié venira ele odata in camer'a lui Proc'a, fiulu regelui latinu ce erá numai de cinci dîle si erá aproape sê si cadia victima loru.

*) Róm. Myth pag. 463.

Ele-i supsera sangele din anima, insedaru tîpá prunculu dupa ajutoriu. Doic'a alérge si vede pre obradii fragedi urm'a ghiarelou infipte, éra faci'a i-erá palida ca o frundia de arbore vescedîta. Atunci doic'a si-ia refugiulu la nesce midiloce ca sê redec éra potere copilasiului mai mortu. Mai antâiu atinge usciorii si pragulu usiei de trei ori cu frundia de fagariu, dupa aceea stropesce pragulu cu apa si ia apoi in mana intestinele unui purcelu si dîce descanteculu urmatoriu :

„Voi strigóieloru, paseri de nópte, lasati in pace intestinele pruncului, câ ve dau unu purcelu grasu pentru estu copilasiu, anima pentru anima; sange pentru sange. susletu pentru susletu:“

Acestu descantecu are o insemnatate remarcabila pentru noi, nu numai pentru câ ne descopere totu acele idei si cultu misteriosu, dara totu odata pentru câ din pucinele descantece ce ni li-a lasatu anticitatea neci unulu nu are o asemenare asié de mare atâtu in forma câtu si in materia cu cele a le nóstre.

Éca aici descanteculu de venturi ca o proba admirabila de asemenare si originalitate :

Voi nóue dieci si nóue
De dînióre
Frumosióre,
Jonu ve dá capu,
Capu pentru capu,
Mani
Pentru mani,
Picióre
Pentru picióre. *)

„Dupa aceea,“ continua Preller, „doic'a pune carnea de purcelu afara, fara ca sê se uite cine-va intr'acolo. In urma ia nesce ramuri de spinu albu (peducelu séu cornu) si le pune in crepaturile ferestiloru, — si acuma nu mai potea sê intre in camera neci o strigóia, éra copilulu iute — si-capetá éra faci'a si-si veni in fire.“

Petroniu ne spune in *satiricete* sale, câ strigóiele punu in loculu prunciloru ce-i mananca, câte o papusia de paie, ce noua ne aduce aminte de „schimbarea copiiloru“ la romani.

Torreclanca care in seclulu alu XVII-le scri-sese despre vragitori, se provoca in privinti'a furarii copiiloru pre loculu din Ovidiu : *Nocte volant puerosque petunt etc.* (Fast. VI. 135.)

Intru unu casu si intru altulu furarea copiiloru care se afla nu numai in mitologi'a popóreloru romane, dara si in credinti'a slaviloru

si germaniloru si-are sorgintele seu primitivu in elementulu mitologicu orientalu.

Caus'a, pentru care strigóiele sugu sangele din copii o aflâmu in impregiurarea, câ dupa ce prin filosofia lui Empedocle sangele se recunoscu ca principiu poterei de viétia, serví vragitórieloru betrane ca mediu de reintenerire totu asemenea si la necromanti ca sê dee potere si cu-ventu la umbrele chiamate.

In seclulu de midilocu in legatura cu remasîtele acestoru idei pasí la lumina o fîntia nóua sub nume de Vampiru, o credintia care la Romanii Ardeleni nu o aflâmu.

Aflâmu in Ardealu femei strigóie, aflâmu strigóii adeca: mortii ce se scóla din mormenturi si mergu in nóptea St. Andreiu cu sicriele pre capu de-si cérea casele loru, aflâmu moronii cari ér suntu unu soiú de strigoi mici si adeca pruncii ce au moritu nebotesati si vinu de ceru tîtia la mamele loru, dara pre vampirulu Augustu Darwin a lui Lord Byronu nu-lu aflâmu la romanii Transilvaniei neci de câtu.

Nicolau Densusianu.

(Va urmá.)

DIN PATRIA REVOLUTIU- NILORU.

(cu ilustratiuni pe pagina 447.)

„Diosu cu Burbonii! Traiesca Prim, Serrano, Tapete! Traiesca libertatea!“ Aceste cuvinte maretie si sublime se audiau pe stradele Sevilei mai nainte cu câte-va septemani, in tocmai ca in Madridu séu alte orasie ale Ispaniei.

Inainte de ce amu esplicá acésta icóna frumósa, fia-ne permisú a aminti ce-va despre orasiulu Sevil'a. — Acestu orasiu romanticu jace in siesulu vastu alu Cuadaleuivirului si este incungiuuratu de oleandri verdi si de paduri de alamia. Sevil'a intre tóte orasiele ispaniole are tipulu celu mai vioiu si celu mai amicalu. Berzelon'a, Valenzi'a, Madridulu si póte si Granad'a aseminea sunt provideute cu strade spatíose si sgomotóse, inse nici intr'unulu nu te poti simtí atâtu de bine ca in Sevil'a; potemu afirmá fara tóta reserv'a, câ Sevil'a este Parisulu in miniatúra. Vestmintele pitoresci spaniole nicairi nu se potu vedé asié, ca in Sevil'a, cu unu cuventu Sevil'a este unu orasiu, unde ti-poti petrece bine, numai sê ai bani.

Ilustratiunea acésta ni represinta o scena frumósa, candu oficirii din Sevil'a, cari dene-gandu supunerea comandantelu militariu, fraternisédia cu poporulu.

*) Marienescu, Famili'a pag. 407. 1866.

Frumseti'a femeiesca si colorile ei.

Colorile in armoni'a loru depindu un'a de alt'a ca si notele muzicii, de tonuri ce sunt seu contemporane seu succesivu visibile. Nu este o musica numai pentru urechia, mai existe un'a inca si pentru ochiu. Arhitectur'a fu numita o musica „inghiatiata,” cristalisata si petrificata, pentru ca intrins'a fluidele si valurile de frumsetie ale tonurilor paralele s'au ordinaru in linii firme si in forme simetrice. Totu asié este si o imagine zugravita, ori o figura corporala a unui sculptoru numai atunc frumosa, candu partile singulare, formele si colorile ei sunsa ca unu intregu armonicu. Erorea cea mai mare ce se póte imputá unui pictoru este defectulu simtiului de coloru. Frumseti'a cadrei sale esentialminte depinde de la melodi'a musicala si armonica a tonurilor sale de colóre. In modulu acest'a colorile si formele toturor corporurilor, cari facu pretensiuni la frumsetie, formédia adeveratulu si principalulu secretu alu gratiei si alu caritatii, cu care gustulu cultivatu niscesce a-si incungiuirá viéti'a casnica si chiaru person'a sa.

Tonurile coloriloru deci stau chiar asié de stirte ca si cele musicale, in relatiuni determinate ale armoniei si ale disarmoniei.

Despre cea d'antãiu s'ar poté scrie fórte comodu o invetiatura a basului generalu, ca si despre artea compositiuniloru musicale. Dar noi avem de a face cu coloru vii, cu colorile ca medileu de frumsetie alu se-sului femeiescu.

Pentru ca sê ajungemu câtu se póte mai iute la particularitãtãle temeie nãstre, ve facemu atenti, ca noi ca europeni ne distingemu numai cu colóreá deschisa, dara neci decum ca o rasa alba, de arapi si de mulati, de indianii cei rosii si de galbini chinesi. Chiaritatea fetiei nãstre se schimba pana la cele mai diferite trepte ale coloriloru, cari apoi dupa coloritulu vestmintelor nãstre aci ne aréta mai uriti seu mai frumosi, aci mai sanetosi seu mai palidi. Unu esemplu spre demonstrare! Priviti pe unu sateanu cu obrãzii sei arsi de sóre, imbracatu in vestmintele sale de domineca! Impresiunea ce face elu a supra nãstra nu este atãtu de favorabila ca aceea pe care elu ni o face in vestmintele sale de tóte dílele, cari nu sunt atãtu de determinate si acoror coloru nu sunt atãtu de disarmonice.

Si in fine barbatii nu se iau asié de tare in consideratiune, de óre ce mod'a i au condamnatu la vestminte de o colóre inchisa.

Dara damele nãstre? Aice colorile atãtu acelea ale fetiei, câtu si ale vestmintelor si-aréta autoritatea loru in gradele loru de armonia, de infrumsetiare seu desfrumsetiare. De si in generalu damele cunosc importanti'a acestei compositiuni de coloru, totusi se mai sacrifica inca multa frumsetia, eleganti'a si gustu, unei alegeri rele si uniunei nearmonice de coloru; pecandu prin o aplicatiune artistica si gruparea acelora, grati'a si caritatea naturala se póte potenciá, éra defectele pentru ochii privitoriloru se potu fórte tare repará.

Eleganti'a si gustuositatea imbracamintelor femeiesci nu depinde neci de cum de la pretiositatea materiei, ci pe langa forma, esentialminte de la relatiunea ce este intre colóreá fetiei si a vestmintelor.

Natur'a a depinsu pe fati'a fia carei femeie o colóre principala seu unu acordu otaritu de tinte de coloru. Dupa acest'a trebuie deci sê dirige tóte colorile vestmintelor sale, de óre ce de la fatia disarmonia

vatema mai violentu ochiulu, si disforméza fati'a cea mai frumosa. Despre negustiositatea coloriloru bogate batatorie la ochi si numeroase nu vomu vorbi mai departe, presupunendu, ca lectriti'a este convinsa despre necesitate „simplicitãtii,” in coloru si in forme. In Angli'a óre-si-care elasa de femei se lamenta, devenindu eliaru si tema a diurnaleloru, ca nu mai sciu cum sê se imbrace, pentru ca sê se deosebésca de subretele si bucataresele loru. Prin respunsulu unei dame, ca pe femeie'a adevratu cultivata o póte cineva distinge, intr'o distantia de cinci dieci de pasi, singuru numai prin eleganti'a simplicitãtii, cestiunea fu deslegata radicalminte.

Tóte damele nãstre sunt brune seu blonde. Tóte celelalte tinte a le pelitiei si ale perului, sunt mai multu seu mai pucinu deschise, blonde seu mai multu seu mai pucinu inchise, grupe de tonuri brune intre aceste dóue acorduri fundamentale.

Unu englesu care a scrisu despre acest'a tema, mai deosebesce inca dóue „tipuri” din ambele aceste clase; asié încãtu se nascu urmatóriele patru caractere de frumsetie femeiesca:

1. Blondin'a deschisa (Fair Blonde).
2. Blondin'a inchisa (Rudely Blonde).
3. Brun'a palida (Pale Brunette).
4. Brun'a in florinda (Florid Brunette).

Acést'a clasificatiune este justificata chiaru si prin sciinti'a despre coloru, asié încãtu o pastrãmu si noi.

Tipulu blondu deschisu cuprinde tóte acele fetie, cari esceléza, prin o pelitia delicata si alba, peru deschisu cu deosebetele sale tinte de coloru (de la luciu aurii si rosaticu pana la acela alu canopei si pana la bruneti'a de orange) si prin ochi veneti seu azuri.

In tempulu junetiei in florinde tonurile de rosa pe carmeni si pe budie si-au si ele volórea loru, dara fórte adesea devinu la o colóre rosie respicata.

Tipulu blondu inchisu si-face pretensiunile sale pentru acest'a categoria prin o colóre sonóra a fetiei, care mai multu seu mai putinu se apléca spre adevratulu rosiiu alu rosei, prin unu azuru mai inchisu seu unu feliu de canutu in ochi si in peru, care din anu in anu intuneca colóreá originala a blondului in castanie. Prin motiune corporala seu spirituala, se póte intemplá fórte usioru, ca vioi'a colóre a fetiei, sê se potentiedie încãtu-va, asié încãtu la alegerea coloriloru trebuie sê iai acest'a nesmintitu in consideratiune.

Brun'a palida, are in alba sa pelitia unu tonu galbiu, unu peru canutu inchisu seu negru, si ochi canuti, care (déca nu me insielu) dupa o comparatiune geniala a Bettinei, au in stralucirea loru o analogia cu sonurile unui violoncelu.

Brun'a in florinda este abundanta in colóreá pelitiei sale, care se pare a emulá in catva cu colóreá olivelorului seu a alamei, cu acest'a apoi unu rosiiu vioiu pe carmini si pe budie fraternisédia cu placere. Ochi-i sunt negri, totu asié si perulu, dara si mai frumosu déca póte infatísia ceva dia cea mai mare frumsetie a tígancelorului, adeca aceea suflare venatációsa ca a oticului.

Blondinele de ambe categoriile au a multiami impresiunea aceea lina a fintiei loru, armonielorului omo-genitãtii tonurilor de colóre ce le posedu. Numai unu azuru vioiu in ochi influentiédia ca frumsetia a contrariului, cáruia brunetele i-sunt detorie, vioi'a espresione si influentia mai firma si mai iute.

Despre armoniile analogiei si ale contrastului vom vorbi mai tardîu.

Colori pentru blondin'a deschisa. Acést'a escelédia mai multu prin o usiuriutia generala, decátu prin colori defipte, si o albétia delicata si fara colóre este regul'a cu nosce esceptiuni neesentiale. Ce lipsesce aicea mai multu, este rosí'a fragedîme de vietia in fatia, cu atátu mai vèrtosu candu perulu blondu prin o aparintia rosfatica, in feliulu seu, inca adauge la paliditate. Pentru ca intr'unu modu opticu se escamotedi (numai pentru unu momentu, dara nu adeveratu) pe acesti carmeni si pe acésta fatia o suflare rosí'a, nu se afla unu medilocu mai aptu, decátu unu verde delicatu, pentru cá acést'a dupa legile coloriloru suplementare, revérsa o suflare rosí'a si rosfatica peste colóreá palida si alba a carnei. Acestu verde influintiédia cu atátu mai placutu, candu perulu este prea auríu séu se apropia de colóreá orange. Verdele si aurulu formédia o abundanta armonia. In locu de colóreá auríá in cercustári moderato se póte intrebuintiá rosíu séu orange. Verdele se póte modulá in nuantiele feliului seu, elu lasa in sa rece fara vietia prin o armonia de colori, corespundiátore, din care noi enumeramu aici cele mai principale.

Palari'a verde, cea mai imbracátoria pentru o blondina deschisa, sufero o garnitura mica rosíá cu albu si cu o péna alba: favorabilu este si orange candu ochii sunt fòrte azuri; dara nici unei din aceste colori suplementarie nu-i este permis a veni in nemediulocita atingere cu fati'a. Foi si ornamente de flori potu fi intrebuintiate fara desavantagiu, de colóre rosí'a, orange séu verde, galbinu tómnaticu. Verdele inchisu ca tóte colorile inchise este desavantagiosu.

De acé'a si venetulu, care proverbialmente stá fòrte bine blondineloru, trebuie totudéun'a deschisu, dara nici odata directe venetu. Venetulu completu care este contrastu alu orangelui, armoniédia bine cu perulu auríu, séu brunetulu orange, din care cauza coafur'a veneta se potriveste fòrte bine, mai alesu cu putîntelu albu, séu cu unu venetu palidu (pentru lumina de gasu) Galbinulu, orangele, rosíulu, purpuriulu si lil'a sunt colori inamice ale blondinei deschise. Din colorile neutrale sunt nestrictiósé: canutulu, colóreá capriórei, canutulu siórecelui si unele variatiuni ale brunetului.

Negru si albu (care luate in sensu strictu nu sunt colori) potu fi portate de ori si ce dama. Blondinei deschise inse colóreá cea dintâiu numai atuncea i-este favorabila, candu are o aparintia sanetósá. Albulu inse o face si mai frumósá.

Colorile blondinei inchise. Acést'a mai cu séma este invidiata pentru sanetatea si fragedîmea ei, o blondina inchisa si in florinda, nu prea simtítoria, póte portá colorile sororei sale, dara nu asié deschise, ci mai inchise si mai abundante. Perulu ei straluce in tóte nuantiele potinciósé ale aurului si ale negrului, colóreá pelitiei i-este completa si positiva.

Aici se potrivecu colori abundante si positive, mai vèrtosu verdele inchisu. De óre ce damele de categori'a acést'a nu arare ori lamentédia asupra aparintiei loru prea sanetósé si rosíe, se potu sulemení in modulu celu mai simplu mai albu, cu cátu voru portá verde mai inchisu. Aicea regul'a este: cu cátu peliti'a este mai rosíá cu atátu verdele trebuie sê fie mai inchisu si mai intunecatu, séu colóreá neutrala, séu si venetulu. Cu acesta din urma se potu uni orangele, colóreá ciocolodei, chiaru negr'a si alb'a se póte impreuná,

astfeliu incátu nu lipsesce nimica in alegerea ornamentelor de toileta. La venetu sê se feresca cine va de violetu, pentru cá insuffla fia-carei fisionomii unu ce galbiniciosu si bolnavitosu.

Violetulu se póte frange in inflinti'a sa desavantagiosá singuru numai prin unu mare equivalentu de galbenu. Elu se pierde cu totul si devine neinsemnatu la ori si ce lumina artificiósá, de esemp. la o lumina pirotehnica.

Fia-care dama are sê se padiésca fòrte atátu in interesulu seu propriu, cátu in acelora cari o incongiora, de verdele de alama, (numitu si Schweifurtergrün prin bolte) de óre ce influinti'a acestei colori este de o ingrozitória inveninare, cuprindiedu in sine acidu arsenicalu.

Din colorile neutrale se potu intrebuintiá tóte tonurile si nuantiele de canutu si ale brunului inchisu si deschisu in multe casuri si uniuni potu deveni fòrte placute.

Brunet'a palida este de ordinaru fòrte rara si pentru straniile sale tonuri de colóre ale feticii cam greu de tractatu. Peliti'a este palida, dara in paliditatea acést'a este ascunsa o splendóre tremulanta si capriciosá de o colóre galbena séu canuta. Acésta din urma se aplicá la diferita iluminatiune aci spre colóreá acést'a aci spre cealalta, de óre ce constá dintr'unu amestecu de tóte colorile Germanulu Volf pictoru de animale este mai cu séma renumitu pentru aceea, cá posede secretulu, a zugraví animale canute cu tóta fragedîmea loru. Elu descoperi secretulu, aratandu cum si-prepara canutulu seu din colori adeverate, combinandu-le si facendu ca asié canutulu seu sê apara de suptu celelalte colori amestecate

La paliditatea acést'a capriciosá se mai adauge inca peru negru si ochi brunu inchisi. Aceste sunt contraste puternice, cari in casulu celu mai bunu se potu equivalá prin armoni'a de colóre analoge cu aceste contraste in locu de colori contrastátore. De aceea si colorile atátu cele deschise, cátu si cele inchise sunt mai apte decátu cele neutre. Se recomanda deci ambele extreme albu si negru si totu ce le este mai aprópe. Colorile mediulocii si neutrale aice slabescu mai totu-déna espresiuinea fisionomiei, care la acestu tipu este grati'a cea mai mare. La colorile inchise se potu aplicá mai bine stoffe brune si de colóreá rubinului séu a vinului inchisu. Vènetulu inchisu, verdele si violetulu trebuie incungiurate pe cátu numai se póte, déca in colóreá pelitiei se afla cele mai mici urme de galbenu. Galbenulu si albulu se recomanda mai vèrtosu sér'a, si chiaru si diu'a colóreá aurului si a spicului do greu nu influintiéza desavantagiosu, de óre ce ele forméza unu contrastu placutu a supra ochiloru si neutralisadia galbenel'a bolnavitiósá, ce s'ar intemplá sê se afle in pelitia.

Brun'a in florinda. Englesulu pe care l' amu citatu mai susu numesce acésta clasa tipulu celu mai completu alu frumsetiei femeiesci, de óre ce acést'a impreuna cu in florind'a abundanta de colori a blondinei inchise o colóre a pelitiei de o adencime estravaganta si de tonuri complete, acést'a singura se póte laudá a posede celu mai frumosu peru negru. Dara noi spre condolentia bruneloru palide si a blondineloru nu sprijinimu acésta opiniune, si aflámu de multe ori o recompensa destulu do recreatória in sinceritatea celei din urma, si in spiritulu celei d' antâiu, pentru ardóreá „tipului celu mai completu.“

Este inse unu adeveru necontestabilu, cá brun'a

C E E N O U ?

in florinda, déca in genere este formata si imbracata intr'unu modu avantajosiu, este apta de influinti'a cea mai repede a aparintiei sale. Colórea pelitiei ei se aplice parte spre aceea a oliveloru, parte spre nesce tonuri rosiate de alama, mai adesea spre tonuri nuanțiate in galbenu séu brunu ca orangele, si rosiulu carmeniloru ei este totu-dé-una mai positivu decâtu acel'a alu rosieloru blondine. Astfelu in fati'a ei predominéza galbenulu, orangele si tonuri rosiatice, cari consuna prin analogia intre sine si prin contrastulu la perulu celu negru. Brun'a in florinda straluce printr'o abundancia de armonii placute si splendide. Se póte intemplá, ca câte unu tonu sê predominéze pré tare, de. es. galbenulu, care apoi dá fisionomiei unu aeru holnavitosu.

Trebue dara paralisatu printr'o colóre neutralisatória. Pentru acést'a se póte intrebuintiá colórea galbena, colórea spicului si a aurului, de óre ce ele armonéda fórté bine cu contrastulu perului si alu ochiloru, pentru ca asié prin legatura optica influinti'a loru sê redice purpuriulu si sê acordeze prin analogia la tînte coloriei pelitiei, slabindu astfelu suflarea acea galbenicioasa.

Déca in fatia mai multu predomnesce colórea orangei, atunce se póte armonisá prin galbenulu in haina. Palari'a galbena devine mai placuta, déca influinti'a sa pré mare se micioréda prin ornamente de flori violete, vênétu-inchise séu purpurie (dara neci odata in nemediulocitu atacu cu fati'a).

Orange, rosiulu siarlahulu si alte colorii din acestu síru de tonuri vivace pretindu o mare prevedere in intrebuintiarea loru, alegendu-le numai de mediulocu in contra unei rosieli pré vie a pelitiei, altcum inse trebue incungururate, fiindu pré pline de efectu si batatórie la ochi. O coifura de colóre siarlaha siede bine pe unu astfelu de peru negru. Rosiu inchisu se recomanda numai in contra unei rosieli pré vivace in fatia. Violetulu este permisu, inse trebue sê fia tare inchisu si cu multu galbenu palidu de. esemp. ca palari'a cu primele.

Colorile de tonu mediulociu séu neutralu precum este shistulu (colórea unei petri) brunulu si canutulu, sunt desavantagióse, acároru nuantie mai inchise inse nu sunt nefavorabile pentru fisionomii de unu tonu completu. Colórea argintia este apta numai atunce candu in florind'a bruna infloresce fórté slabu.

Negrulu este aptu mai vertosu atunce candu este a se ridicá unu rosiu pré slabu, si spre a moderá alte tonuri de colóre in fatia. Palari'a négra trebue ornata cu albu, rosiu, orange séu si galbenu. Albulu este mai favorabilu; hain'a alba ornata óresi-cum cu sialahu, orange séu galbenu, palaria alba asemenea, mai bine cu rosiu si orange, de óre ce galbenulu diu'a apare pré palidu.

List'a acést'a de armonii in despartiemintele sale abundante, placute, slabe, grele si vivace s'aru poté prelungi pana in infinitu. Éta aici inca dóue regule principale in relatiune cu colórea pelitiei. La o colóre favorabila se ia cineva numai de aceea, cari armonéza cu ea prin asemenare. Vré cineva inse ca sê neutralizeze colorile nefavorabile in influinti'a loru de unu tonu neplacutu, atunce trebue impreunate cu de aceea cari le sunt contraste acelora-si.

Comunicata de

Ieronimu G. Baritiu.

△ (*Cestiunea causei de natiunalitate in diet'a Ungariei.*) Proieptulu renumitu alu comisiunei esmise de dieta in caus'a natiunalitátiloru, a trecutu dejá si prin sectiuni. — Aici toti deputatii romani si serbi, fara diferintia de partida, s'au luptatu cu barbatia si resolutiune in contra acelu monstru, prin care magiarii voiescu a asupri si nemici totalminte chiaru si ide'a, cumca in Ungari'a — pe teritoriulu santului Stefanu — ar' locui si alte natiuni, ér nu numai, ce'a a lui Arpadu. Ei dícu in proieptulu loru apriatu, cá in Ungari'a nu esistu natiuni. Existe numai o natiune singura, sub carea se intielegu tote soiurile de poporu, si acést'a este *natiunea magiara*. Si pe langa tóte aceste au dni'a loru cutediarea a afirmá, cá acést'a este: *dreptate si ecuitate*.

△ (*Memorandu din Transilvani'a.*), „L'etoile d' Orient“ a facutu cunoscutu Europei acum mai de curundu memorandulu pré importantu, ce mai multi romani din Transilvani'a, devotati santei cause a natiunei romane, au indreptatu catra puterile europene, cari protegu caus'a romana. Acelu memorandu, care se póte ceti si in nr. 157 alu „Federatiunei“ este lucratu de o capacitate rara si ajustatu cu cele mai nerestornabile arguminte. In acestu memorandu sunt susceptute cu multa istetíme, tóte evenemintele politice ale Transilvaniei din tempii mai noi. Nu este misiunea foiei nóstre a se ocupá cu politic'a si pentru ace'a nici cá reproducemu acestu memorandu insemnatu, inse lu-recomendámu spre studiare si insusire tuturoru romaniloru, cari se intereséda de caus'a natiunala.

* * * (*Dlu Titu Maiorescu.*) originalulu criticu, limbistu si filosofu, apoi membru alu Societátii academice romane, — „vedindu lips'a totala de rezultate (!) si simtiendu-se amagitu (!) in asceptárilor si sperantiele sale a supra Societáti, si-a datu dimisiunea sa de curendu.“ É bine, noi gratulámu Societáti academice, cá a potutu scapá de acestu membru inactivu alu seu, carele nu numai cá n'a lucratu nimica in interesulu Societátii, ci scotiendu-si paralele — dupa o petrecere de câte-va díle in Bucuresci — s'a dusu p' aci 'ncolo a casa la Iasi. Numai déca si ceialalti membrii inactivi aru urmá esemplulu acést'a!

* * * (*Societatea „Petru Maioru“*) a tenerimei romano din Pest'a se constituí si pe anulu curinte scolasticu. Siedinti'a pentru constituire se tienú in joi'a trecuta. Presiedintele — conformu statutelor — e profesorulu de limb'a romana, vicepresiedinte se realese redactorulu acestei foi, secretariu Simeonu Botizanu jur. IV, notariu Alesiu Olariu jur. IV, cassiru Grigoriu Stetiu jur. IV, bibliotecariu Constantinu Coti jur. IV.

Literatura si arte.

△ („*Calindariulu Gurei Satului*“) pe anulu 1869 se va pune acusi sub tipariu si va esí cu inceputulu lui decemvre. Pretiulu unui esemplariu 40 cr. Colectantii voru primí de la 10 unulu gratis.

△ („*Perseveranti'a*“) despre care facuramu amintire in nrulu trecutu a reaparutu si va esí de patru ori pe septemana.

Din strainetate.

△ (*Doi domnitori fara tronu.*) In giurulu orasiulu Pau, in Franci'a, traiesce unu gradinariu, carele a fostu domnitoriu in partea meridionala a insulei Madagascar'a; inse la 1838 proto-domnitoriulu acestei insule esila pe betulu Truppa (acest'a este numele esprincepului,) carele in urma si-afila adapostu pe pamentulu francesu, si acum'a se afla langa Pau, unde cultivedia o gradina si produce fructe de tota plés'a. — Isabel'a, regin'a Ispanici, dupa ce a sositu la Pau, de locu i-a atrasu atentiunea gradin'a frumosa a lui Truppa. Regin'a, fiindu incunoscintiata, cumca gradinariulu nostru produce pome escelinte, se folosi de ocaziune si ca se póta castiga pe partea sa simpatia locuitorilor din giuru, a trasu la gradin'a lui Truppa si lu chiamá la sine. Esprincepele este aprópe la 70 de ani, cu perulu albu ca zapad'a si cu faci'a galbina, ca oleiulu. Deci lui Truppa i-se impuse, ca se duca pome in castelu. Acest'a in alta díse si intempla. Regin'a, dupa câte-va díle s'a otaritu a face o privire mai detaiata asupra gradinei acestei-a; ajungandu dara in gradina se arangia in onórea ei o mésa splendida, pe carea erau asiediate pome si lapte. Isabel'a graindu câte-va cuvinte cu betranulu Truppa, observá numai de cátu, cá dinsulu vorbesce limb'a francesa cam reu. — „Domni'a ta nu esci francesu?“ lu-intrebá. „Nu. Io m'am nascutu dincolo de Oceanu, si am fostu domnitoriu in Madagascar'a.“ Regin'a — la cuvintele aceste — veni in perplesitate si abic'a mai potutu grai câte-va cuvinte. Este de insemnatu, cá Truppa pe tempulu acel'a s'a adresatu catra regimulu spaniolu, ca se-i vina intru ajutoriu, pentru a-si poté recocupa tronulu perdutu.

△ (*Monumentu facutu de o femeia.*) Americanii delocu dupa moartea lui Lincoln s'a otaritu, cá voru redica unu monumentu in memori'a lui. Deci monumentulu se facu acum'a mai decurundu si se presentá senatului americanu spre censurare. Schitiarea acestui monumentu grandiosu o lucrá o domnisióra cu numele Rean. Domnisióra Rean se numera intre cei mai renumiti artisti din statele-unite; ea este fét'a unui negotiatoriu din Washington. Este cam de etate, dupa cum se póte observá si de acolo, fiindcá unu astfelu de operatu pretinde o studiare mai indelungata. Acest'a dsióra inca din copilaria a doveditu o predilectiune catra acésta arta. Tatalu-seu, fiindu unu omu pré avutu, o tramise la Rom'a, unde a studiatu optu ani. Domnisióra Rean este o raritate in asta privintia, mai antáiu a trasu atentiunea barbatiloru de specialitate asupra sa in Londr'a cu ocaziunea espusetiunei universale, prin monumentulu seu „Teseu.“ Pentru monumentulu lui Lincoln, despre care vorbiramu mai susu, i-acordá senatulu americanu 200,000 de dolari.

△ (*Regin'a Isabel'a*) dá presinte locuiesce in Parisu in pavilonulu asié numitu Rohau, unde s'a arangiatu pentru ia o locuintia princiaru. Inchiriarea pe luna se urca la 11,000 de franci. Dupa anulu nou se va mutá in otelulu Montailleu in Champs-Elisé. Pentru acestu otelu regin'a va solvi la anu 70,000 de franci.

Gácitura de semne.

De Ros'a Ardeleanu.

:a — o — u □ . u △ u : e — a = e : e Sa = e
 „e □ e Se i§:e,u :
 alie — * * a § „e : o — i * * a : a = e
 a □ a § „u * * u au * * ala,u
 li — „X : a : a ó □ oa = „e ai = a — io X e * * a
 □ i § e ! “
 lo — „e ! „, Domne ! — X e — a ! iu — ie = X i li cu
 □ ai . i § e .
 = o ! a A = X e * * ea § u .

Deslegarea gaciturei de semne din numerulu 35 :

Candu ar' poté suav'a flóre,
 Sê uite radi'a cea de sóre,
 Ce-i sbici plansórea sa,
 Eu nici atunci nu te-asi uitá !

Si de-ar' poté albin'a mica,
 Sê uite dalb'a floricea,
 Din carea strinse mierea sa,
 Eu nici atunci nu te-asi uitá !

Iosifu Vulcanu.

Deslegare buna primiramu de la dómuclé si domnisiórele : Luis'a Murgu n. Balcu, Elen'a Muresianu n. Olteanu : Laur'a Jonescu, Mari'a Brasiovanu si de la domnii : Vasiliu Iepureanu, Tom'a Rosiescu si Nicolau Onutiu.

POST'A REDACTIUNEI.

Din mai multe parti ni se serie, cá s'im. nostri prenumeranti primescu fóia acést'a neregulatu. No grabinu a asigurá pe on. nostru publicu esitoriu cá vin'a neregularitáti nu este a nóstra. Mai regulatu decátu „Famili'a“ nu apare nici o fóia romnesca. Numai déca si postele aru fi atátu de osacto in privintia acést'a. Totodata inse venimú sê spunemu st. nostri pronumeranti, cá amu luatú tóto mesurile spre a incungiurá in vítoriu ori ce neregularitate postala, — deci de cumva fóia si in vítoriu ar sosi tardú seu déca cutare numeru n'ar sosi, ne rogámu sê ne insciuntati numai decátu, ca sê potemu satisfacé tóto dorintiele.

○ **sacutare.** Nu se póte publicá, pentru cá. . . . Voi scí pentru ce ? Amu cotif'o inse fratelui Botinescu, carele s'a delectatu multu intr' ins'a.

○ **Versurile :** Unu visu, — Tieranc'a, Tómu'a, — smut incercári frumosiule, dar nu se potú publicá.

○ **Despre ecetelalte opuri** in septoman'a vítoria, — cá-ci nu le poturamu inca coti.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

S'a tiparitu in Pet'a 1868. prin Alesandru Kocsi. Piati'a de pesci Nr. 9.